

Anspænden af Sener, Hjerner, Spekulation, eller hvad det er. Der opstaar en Kamp, som udvikler Gonerne, og det er mærkeligt, at det er den samme Kamp, som foregaar i Naturen, og som er omtalt i den nye Theori, som kaldes den Darwinste Theori, som netop taler om, hvorledes de Stærkes Kræfter lade de Svagere gaa tilgrunde. Jeg har nu tilladt mig at fremsætte, hvad jeg vil kalde den hjertelige Samfundsorden. Den modsatte Samfundsorden, ja den hjertelige vil jeg dog ikke kalde den, viser dog i Virkeligheden en vis Medlidenhed med de svage Menneker, vi have omkring os. Naar vi nu ville tænke os, at til denne Samfundsorden svarer det Lovforslag, her er kommet frem, saa vil jeg tillade mig at spørge, om da ikke let den Medlidenhedsfølelse, som der tales om, fører til, at gennemgaende alle Kræfter i Samfundet svækkes; thi man maa huske paa, at det er fra neden af, at man skal have de Kræfter, som gøde nyt og frisk Blod i Samfundet, idet det Mærkelige jo er, at naar man har naaet et vist Høidepunkt i Velvære, indtræder Svækkelse, og man gaar tilgrunde. Derfor skal der bestandig frisk Blod tilføres nedenfra; men det er netop i de nederste Lag, at man ved et Forslag som dette meget let kommer til at svække Kræfterne. Nu har jeg stillet disse to Samfundsordener mod hinanden. Det, der gjør, at man ikke kan stille sig paa den hjertelige Samfundsordens Standpunkt, er, at idet man vil give Frihed til at gøde sine Kræfter, har man allerede fra første Færd givet Nogle et uhyre Forspring fremfor de Andre, saa Lighed er ikke tilstede. Nogle have faaet et Forspring fremfor de Andre, og nogle Andre blive staaende paa et saa elendig Staaende, at de ikke engang ved Hjælp til Selvhjælp kunne komme nogenformelt Begne frem. Jeg har været med, hvor der var Tale om Grønners Alderdomsforsørgelsestaxer. Der var ikke saa faa, som mente, at den nok kunde lade sig bruge, men der var paa samme Tid ikke mindre end tyve Individuer, som sagde: Vi ere saa elendig stillede i Kampen for det daglige Brød, at vi ikke nogeninde kunne tænke paa at komme ind i den Klasse; vi have ikke Naad til at give det, som skal ydes. Saaledes forholder Sagen sig. Da man nu saaledes staa mellem disse to forskjellige Samfundsordener og ikke kan give nogen af dem ubetinget Fortrin, men dog maa gjøre Noget, skal jeg nævne Noget, som ogsaa blev fremdraget af det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds (Bust). Det er virkelig fuldstændig i sin Orden og vil aldrig nogeninde blive paalagt af nogen Kommune, hvis Staten siger: Den Mand eller Familie, som gribes af Sygdom, skal have Hjælp af Staten ligefrem og af Kommunen med det Samme, og denne Understøttelse kommer ham ikke tilstede. Der er et gammelt Ord som siger: Sygdom er hver Mandes Hætte; den Ting kan man ikke gjøre ved. Men

er det en slem Ting for den Rige at blive plaget af Sygdom, er det endnu værre for den fattige, hvis eneste Indtægtskilde er det, han skal have af sine Hænders Gjæning. Derfor kan der være Noget i at sige: Der skal hjælpes i saadanne Tilfælde, Sygekassen skal hjælpe, og den Enkelte — det være sig nu den One eller den Anden — skal have fri Læge, fri Medicin og Understøttelse til sine Børns Opdragelse, saalange Sygdommen finder Sted. Der kan ikke siges Noget mod dette Princip. Samfundet er et Legeme, og naar det ene Lem lider, skyder man, at komme det til Hjælp. Paa et saadant Punkt som dette kan man ikke sige Noget mod, at man lader Staten træde til. Dybere vil jeg ikke gaa ind paa dette, men blot nævne en Bestemmelse, som lyder mig lidt besynderlig. Jeg vil læse den op, for at de ærede Forslagsstillere maatte kunne sige, hvad der ligger deri; ellers ser jeg deri noget høist Forunderligt. I Slutningen af § 2 staar der: „De Kommuner, for hvilke der ikke findes Alderdomsforsørgelsestaxer eller Sygekasser, skulle dog i de første fem Aar efter denne Lovs Krafttræden være berettigede til at fordrø til deres Understøttelsestaxer et ligesaa stort aarligt Tilskud af Statskassen, som Kommunkassen bevislig yder, dog ikke over 40 Dre pr. Individ. Saa snart enten en Alderdomsforsørgelsestaxer eller Sygekasse oprettes for vedkommende Kommune, bortfalder denne Ret.“ Jeg tror, at det, der skulde forjone med en saadan Bestemmelse, er, at det gjælder for 5 Aar; ellers synes det at være en Bestemmelse, som ser høist besynderlig ud.

Snel: Det hender undertiden, at naar man kommer op paa Pulterammeret, finder man en og anden Ting, som er henlagt, men som man dog synes mulig atter kunde bruges. Saaledes er det i Grunden gaaet med dette Lovforslag, der har ligget paa Lofstet i 4 à 5 Aar, og som nu er taget frem for atter at blive taget i Brug. Jeg tror imidlertid, at de ærede Forslagsstillere selv ville erkende, naar de se dette Forslag lidt nærmere efter i Sømmene, at det havde været rigtigere, om Forslagsstillerne, førend de fremsatte det for det høie Thing, havde foretaget en Afpudsning af det, hvortil det ganske vist trænger. Jeg tror, at de ærede Forslagsstillere ved nærmere at overtænke Sagen, selv ville finde, at der er ikke saa lidt at skjære bort, at der er endel at øge til, og at der er grumme Meget i Lovforslaget, som trænger til yderligere Forklaring og navnlig til præcisere Udtryk for Tanken. Men det er jo Noget, der kan ske i et Udvalg, hvortil ventelig denne Sag vil blive henvist, og jeg skal derfor forsaavidt ikke gjøre nogen stærkere Anføderimod gjældende, da jeg, naar Lovforslaget behørig begrænses, vil kunne skænke det min Sympathi og min Stemme. — Efter disse Bemærkninger skal jeg tillade mig at gaa noget nærmere